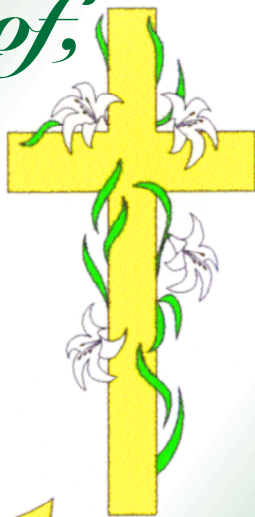
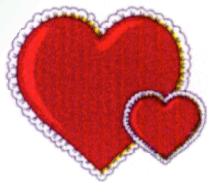

Het geloof,

de hoop

en de liefde

Charles Reade

Het geloof,
de hoop
en de liefde

Charles Reade

Het geloof, de hoop en de liefde

Uitgeverij "De rokende Vlaswiek"
Postbus 47 - 2820 AA Stolwijk

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK,
DEN HAAG

Het geloof, de hoop en de liefde

Charles Reade

Omslag ontwerp: GPPB.

ISBN: 90-76100-03-9

Trefw. theologie: geloof, hoop en liefde

© Copyright - Uitgeverij "De rokende Vlaswiek",
Harskamp, 1997

*Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of open -
baar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op
welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toe -
stemming van de uitgever.*

INHOUD

Het geloof	7
De hoop	25
De liefde	40
De beloofde dominee	61

HET GELOOF

Het menselijk hart is gelijk aan een gewicht, welks natuurlijke richting nederwaarts is. Niets dan een goddelijke onafhankelijke kracht kan maken dat het hemelwaarts stijgt. De aantrekkingskracht op de verschillende delen van het heelal is niet sterker in haar uitwerkingen dan de vernederende kracht der natuurlijke verdorvenheid op het hart van de gevallen mens.

Er bestaat echter een tegenwerkend beginsel, een aantrekkende invloed, die de zielskrachten van de aarde hemelwaarts wenden en haar met de heilige God verenigen kan. Dit beginsel is het geloof. *“Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen”*; want zolang wij niet

waarlijk in Jezus geloven, zijn wij in een staat van schuld en verdoemenis. Het ware geloof is niet een lijdelijke indruk of een werkloze bewustheid, nee, het is een heilig beginsel, door de Geest van God gewrocht in de ziel, en dat lieflijke gewoonten, heilige gezindheden, kinderlijke eerbied en gehoorzaamheid teweeg brengt.

Het geloof heeft haar zetel in het hart en bezielt en reinigt de gehele inwendige mens.

Het geloof verenigt de ziel met Christus, als de rank met de Wijnstok. Het ontleent kracht aan Hem, door Wie de gelovige vruchtbaar wordt in alle goede werken. De vruchten des Geestes ontstaan en worden overvloedig in rijke pracht aan deze begunstigde takken, tot eer van God.

Het geloof plaatst de ziel op Christus, als op het enige Fundament op hetwelk

een heilige tempel de Heere opgericht wordt, die bij alle winden en stormen, die daartegen aankomen, onbeschadigd blijft.

Het geloof vindt onophoudelijk voedsel in Christus, als het ware Brood, dat uit de hemel is neergedaald, waardoor allen die daarvan eten, in eeuwigheid zullen leven.

Het geloof is werkzaam in liefde tot God, Zijn volk en Zijn Woord. Het toont leven door de vruchten.

Het geloof reinigt het hart van zonde en strijdt tegen alle uitwendige en inwendige boosheid.

Het geloof overwint de wereld, zowel dan wanneer zij bekoort, als dan wanneer zij afschrikt.

Het geloof beschouwt het heerlijke land der belofte als het hare en zegepraalt over alle tussenkomende moeilijkheden en gevaren, die op de weg naar

Sion gevonden worden.

Het geloof maakt de gelovige vrijmoedig doch waakzaam, dapper doch voorzichtig, naijverig doch ootmoedig.

De gelovige is vrijmoedig, daar de beloften van God hem goedgunstig geschonken zijn om daarop te rusten. Waakzaam omdat hij de arglistigheid van zijn wederspanning hart kent. Moedig omdat de eer van zijn Verlosser vordert dat hij Hem belijdt. Voorzichtig opdat hij geen ijdele, eierzuchtige geest voedsel geve. Naijverig naar die eer welke alleen van God komt. Echter hij is ootmoedig en nederig omdat hij zijn eigen boosheid erkent en zijn volstreckte onwaardigheid tegenover de minste der Goddelijke genadegaven.

Vraagt men: Hoe kan het geloof zulke wonderen doen? Het antwoord is: Omdat het geloof een gave Gods en een kracht Gods is.

De gelovige, die in Christus woont en onophoudelijk genade en kracht uit Zijn volheid ontvangt, wordt sterk door de werking van Zijn macht. Hij wordt met kracht versterkt door Zijn Geest in de inwendige mens, om de goede strijd des geloofs te strijden en naar het eeuwige leven te grijpen. Zwak en hulpeloos in zichzelf is hij sterk in de genade, die in Jezus Christus, de Heere, is. Dan verkrijgt hij eindelijk de eerkroon der overwinning door het bloed des Lams. Het geloof in Christus geeft dus vrede aan het gemoed en leidt ons op tot ware heiligheid. Want als het gemoed vrede heeft, wordt het hart rein.

Zodanig is het geloof der uitverkorenen Gods, een geloof dat naar de Godzaligheid is.

Een godsdienstig stelsel, dat de maatstaf van heiligheid zou willen verlagen onder het valse, ik zou zeggen het *godde* -

loze voorwendsel om daardoor de genade Gods te verhogen, moet wel zeer gebrek-
kig zijn. Omdat Christus de Zaligmaker
is, zouden wij Hem daarom een dienaar
der zonde maken? Omdat God genadig
is, moet Hij daarom onrechtvaardig zijn?
Hij, Die heerlijk is in heiligheid, kan geen
zondaren zalig maken *in* hun zonden, of
hen in Zijn Koninkrijk toelaten zolang de
zonde nog over hen heerst. Dat is onmo-
gelijk! Geheel de Goddelijke openbaring,
ja, het gehele doel van het Evangelie
bestaat daarin, om de oneindige vol-
maaktheden van Jehova ongeschonden
te bewaren, terwijl de snoodsten der zon-
daren van de hel gered worden en door
de genade zodanig worden bewerkt, dat
zij het Goddelijk beeld in al deszelfs
behoorlijkheden van heiligheid, gerech-
tigheid en waarheid terugkaatsen. Alleen
zij worden door Christus verlost, die *van
hun zonden* verlost zijn. “*Indien iemand*

in Christus is, die is een nieuw schepsel.”

De apostel Paulus schrijft in zijn brief aan de Galaten: *“Want indien er een Wet gegeven ware, die machtig was levend te maken, zo zou waarlijk de rechtvaardigheid uit de Wet zijn.”* (Gal.3:21).

Deze uitspraak is allerbelangrijkst. Als God een wet had kunnen geven, die een minder geestelijke strekking had en minder ontzagwekkend in haar eisen was, indien Hij een wet had kunnen geven, die meer gematigd en toch met Zijn oneindige heiligheid en des mensen waar geluk bestaanbaar was, dan zou het leven door zulk een wet verkregen hebben kunnen worden.

Maar daar zulks uit de eigenlijke aard der zaak onmogelijk is, daar God door de volstreckte volmaaktheid Zijner natuur niets minder kan bevelen dan hetgeen door de oneindige heiligheid goed gekeurd wordt, of door de oneindige ge-

rechtigheid wordt geëist, daar Zijn Wet onveranderlijk heilig is, hoewel de mens ertegen opgestaan is, en alle kracht verloren heeft om haar te gehoorzamen, zo blijft het een onveranderlijke waarheid, dat die Wet niet levend kan maken, welke zelfs de gedachte aan de zonde als misdadig veroordeelt en het gehele menselijke geslacht onder een welverdiend oordeel plaatst.

Daarom heeft de Heilige Schrift het *alles* onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Christus aan de gelovigen gegeven zou worden. Deze Goddelijke waarheid treft de wortel der dwalingen, welke het Evangelie tot een gematigde wet willen maken, of de werken des mensen vermengen met de verdiensten van de Zaligmaker in het grote werk der rechtvaardigmaking. Of die door de noodzakelijkheid der verzoening te ontkennen het berouw en de gehoor-

zaamheid van de mens genoegzaam achten, om zich de goedkeuring van de hemel te verzekeren. De Wet is ons niet gegeven om het eeuwige leven te verkrijgen door het gehoorzamen van haar bevelen. Want uit de werken der Wet zal geen vlees gerechtvaardigd worden, want de Wet wekt toorn en vervloekt alle zonden en vlees! De Wet is een tuchtmeester tot Christus. Het Evangelie daarentegen is geopenbaard geworden met het zo genadige doel, om ons te verlossen van alle ongerechtigheid en onze harten van alle zonden te reinigen, door het geloof in de verzoening van Jezus, de Zoon van God. Hieruit ontspringt al onze hoop op vergeving, al onze vrede des gemoeds en al onze blijdschap in de Heilige Geest. Uit deze bron putten wij al onze kracht, om God lief te hebben en te dienen in de Geest der aanneming tot kinderen. Het is derhalve duidelijk, dat waar de oneindige

gerechtigheid voldoening vindt, daar en daar alleen mijn schuldige ziel haar behoudenis kan vinden.

Het Lam Gods, bloedende aan het kruis, als het door God bestemde Offer voor de zonden van een gevallen wereld, is de enige Schuilplaats voor de zondaar tegen de storm der eeuwige wraak. Naar die gezegende verzoening zal ik mijn oog wenden en daaruit zal ik al mijn hoop putten op vergeving, vrede en reinheid.

O, schenk mij meer geloof en meer liefde. Zonder U, Heere! kan ik niets doen. Ik gevoel mijn hulpeloosheid en diep inwendig bederf. Breng mij op de Rots, Die hoger is dan ik ben. Was mij in de Fontein, Die geopend is tegen de zonde en tegen de onreinigheid. Spreng rein water op mij en ik zal rein worden. Stort Uw Geest uit over mij. Laat Uw zuidenwind waaien, opdat mijn ziel met kostelijke vruchten vervuld worde. Dat

de specerijen uitvloeien, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame en ate Zijn edele vruchten en dat Hij voor eeuwig in mij blijft wonen!

O, welk een zalig leven is een leven des geloofs in de Zoon van God. De ootmoedige maar schriftuurlijke verzekering te hebben, dat mijn zonden vergeven zijn, om uit het Woord der Waarheid te weten en overtuigd te zijn, dat alle dingen mij zullen medewerken ten goede. Dat is de Goddelijke alchemie, die alles in goud verandert.

Ziekte, tegenspoed, vervolging, de aanvechtingen van satan, werken allemaal mede ten goede, als de ziel aangenomen is en vergeving ontvangen heeft door het geloof in het bloed van Christus. Niets kan zulk een ziel scheiden van de liefde Gods, daar zij door het geloof in Christus woont.

Hoe veilig, hoe gelukkig, hoe rijk is hij,

die waarlijk in Christus gelooft. Hij is veilig onder de beschermende vleugelen van de Almachtige. Gelukkig in het genot der Goddelijke gunst, verrijkt met al de schatten der genade en heerlijkheid. Hij is Christi en Christus is Gods.

En toch, hoezeer wordt zulk een toestand door de wereld veracht? De kinderen des Heeren, die in het genot daarvan leven, worden dwepers of misschien wel krankzinnigen genoemd. Zeer velen, die voor christenen gehouden willen worden, behandelen hen, die in zulk een toestand verkeren, met koelheid of ontvangen hen met omzichtigheid. Zij schijnen bevreesd te zijn voor alles wat vurig of opgewekt is in de godsdienst, alsof deze gezindheden in geen verband stonden met het besef van de verheven omgang tussen Christus en de ziel.

O, mocht ik gevoelen, dat mijn hart meer leefde in God en meer werkzaam

was in Zijn dienst. Een lauwe geest is hatelijk voor een God van hemelse liefde. In ben overtuigd, dat het geloof een gave Gods is, niet alleen omdat ik dit in mijn Bijbel lees, maar omdat ik mijn volslagen onbekwaamheid gevoel om het geloof door enige natuurlijke kracht uit mijzelf in mij te verwekken.

Men heeft mij geleerd in de Naam van Jezus om deze zegen te bidden. Maar een oprecht gebed is evenzeer een gave Gods.

Ik word gewaar, dat ik het gehele werk der verlossing, van het begin tot het einde, alleen aan de vrijmachtige genade verschuldigd ben, ja, van de allereerste begeerte naar God tot aan het volle genot van Hem in heerlijkheid.

Maar wat moet ik dan doen? Moet ik stilzitten en niets doen? Ach, niets doen is enkel genade, maar het zou in dit verband recht dwepen genoemd moeten worden. De satan en mijn eigen trage

hart zouden mij op die wijze bewerken. Doch zulk een redenering zou mij in de dag van het oordeel niet verschonen maar veroordelen. God heeft mij verstand geschonken, dat, hoewel verduisterd door de val, nog in staat is om bij het voorrecht van christelijk onderwijs te weten, dat de Schepper boven alles moet bemind, gevreesd en gediend worden.

Hij heeft mij een geweten gegeven, dat, hoewel verschrikkelijk bezoedeld, bij zulk een onderwijs mij kan doen gevoelen, dat ik de almachtige Schepper niet boven alles liefheb, vrees en dien en dat ik daarom een zondig schepsel ben en Zijn eeuwige toorn verdien.

God heeft mij in een land doen geboren worden, waar Christus gepredikt wordt, waar zondaren geroepen worden tot Hem te komen, om al die zegeningen te verkrijgen, welke zij door de val verloren hebben en welke zij zozeer behoe-

ven. Door de algemene, aangeboden genade is mijn verantwoordelijkheid daarom nog vermeerderd.

Wat moet ik dan doen? Het is voorzeker mijn plicht, als een redelijk en verantwoordelijk schepsel, naar de stem van mijn hemelse Ontfermer te luisteren. Het is mijn verantwoordelijkheid om te komen tot het kruis van Christus, juist omdat ik blind, onwetend, hulpbehoevend, schuldig en bevuurd ben, opdat ik door de rijkdom Zijner genade licht en kracht, rechtvaardigmaking en heiligmaking deelachtig moge worden.

Indien ik niet kom, ligt de schuld geheel aan mijn kant, het is omdat ik *niet wil*. De schuld ligt in de goddeloze toestand van mijn hart. En als ik kom, dan is dat door de verborgen, doch krachtige werking van de Goddelijke genade, daar het God is, Die het eerst mijn verdorven hart reinigde en het tot Hem neigde,

door de openbaring van Christus aan mijn hart. De oneindige Wijsheid weet deze schijnbare tegenstrijdigheid wel in overeenstemming te brengen en hetgeen de gelovige nu nog niet weet, zal hij na deze verstaan.

Duidelijk blijkt hieruit, dat alle schoonschijnende voorwendsels en verschoningen, die door de mensen worden ingebracht tegen hun niet komen tot Jezus, enkel en alleen ontstaan uit hun liefde tot de zonde en uit de verdorvenheid van hun wil. De hel zal daarom gevuld worden met zelfverwijtingen en met eeuwige zelfvervloeking.

O mijn ziel, laat dan de satan en uw wederspannige verdorven wil u niet van de Verlosser afhouden. Dring door de schare heen tot Hem. Wees niet bevreesd om teruggestoten te zullen worden. Zijn hart is vol tederheid en liefde.

Bartimeüs kon zich van zijn blindheid

niet genezen, noch de melaatse zich van zijn melaatsheid bevrijden. Allebei gevoelden ze hun eigen kwaal. Zij geloofden, dat Jezus hen kon genezen. Zij begaven zich tot Hem en werden genezen. Ga heen en doe gij desgelijks.

Roep ook gij tot de Zaligmaker, raak de zoom van Zijn kleet aan en Hij, Die alle macht, genade en liefde heeft, zal u dit zaligmakend geloof schenken en u bekwaam maken om van Hem kracht te doen uitgaan, zeggende: *“Ik wil, wordt gereinigd.”* – *“Geloof alleenlijk.”* – *“Alle dingen zijn mogelijk dengene die gelooft.”*

Heere, ik geloof, kom mijn ongelovigheid te hulp. Heere, vermeerder mij het geloof. O, maak mij bekwaam om *heden* tot U te komen, in ootmoedig vertrouwen en liefde, opdat ik uit Uw volheid mag ontvangen genade voor genade. Heere, bekroon Uw werk. Maak mij een toonbeeld Uwer genade, opdat ik U ter

ere leve en in eeuwigheid Uw lof zingen
mag.

*Door zorg gedrukt, door vrees geplaagd,
Vind ik geen rust en ben gejaagd;
Doch vlucht, o Heer'! tot U om vreê,
Ach, berg mij in Gethsémané.*

*Met zonden ben ik gans belaân,
De storm breekt los op al mijn paân;
Ik vlucht tot Jezus met de beê:
“Ach, berg mij in Gethsémané.”*

*Daar in die hof hebt Gij geleên,
De bange strijd voor mij gestreên;
Mij dunkt ik zie hoe Gij gedwee
Gebukt ligt in Gethsémané.*

*Geef dat mijn hart van liefde blaakt
Tot U, Die steeds tot mij genaakt.
Delg uit mijn schuld en deel mij meê
De vruchten van Gethsémané.*

DE HOOP

De apostel Paulus, schrijvende aan de Korinthiërs, verklaart: *“Sommigen hebben de kennis van God niet. Ik zeg het u tot schaamte.”* Kan dezelfde berisping niet tot een grote menigte christen-belijders in onze dagen gericht worden? De onwetendheid van velen is betreuenswaardig groot. Het licht is in de woningen der rechtvaardigen en het geestelijk Gosen is verlicht door de stralen der hemelse waarheid, maar welk een uitgestrekt gebied blijft nog bedekt met Egyptische duisternis en ligt nog onder de heerschappij van de satan en in de slavernij der zonde!

Als wij onze ogen laten rondgaan over de wereld, dan moeten wij met Jesaja kla-

gen: *“Duisternis heeft de aarde bedekt en donkerheid de volken.”*

Met welk een aandrang moesten daarom niet de ware gelovigen smeken om de beloofde uitstorting van de Heilige Geest, Die alleen het verstand kan verlichten en de ellendige slaaf kan leiden tot Jezus Christus.

Het is te vrezen, dat er maar al te veel zijn, die hun kennis meer uit menselijke bronnen dan uit de fontein der Goddelijke wijsheid trachten te putten.

De geschriften van goede mensen kunnen nuttig gebruikt worden als kleine beekjes, die uit de heilige fontein der Goddelijke openbaring vloeien, maar wee die kerk of dat volk, die ze in de plaats stellen van de heilige Bron zelf. Het is altoos een onfeilbaar kenmerk van het verval der kerk, als menselijke overleveringen of menselijke stelsels boven het geopenbaarde Woord van God verheven,

daarmee gelijk gesteld, of in tegenspraak daarmede gebracht worden.

De Bijbel is de grote bewaarplaats van alle waarheden, die nodig zijn gekend, geloofd en in beoefening gebracht te worden tot onze eeuwige zaligheid. Maar de Bijbel zelf is slechts een dode letter, zonder geestelijke onderscheiding van zijn leer en zonder geestelijk welgevallen in zijn voorschriften. *“De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid; hij kan ze niet verstaan, omdat zij geestelijk onderscheiden worden.”* – *“Doch”,* zegt de apostel: *“God heeft het ons geopenbaard door Zijn Geest; want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.”*

Hoe hartelijk bad de apostel Paulus voor de gemeente te Efeze, dat God *“hun mocht geven de Geest der wijsheid en der openbaring, in Zijn kennis; namelijk ver-*

lichte ogen huns verstands opdat zij mochten weten, welke de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen.”

Velen die Christus slechts in naam belijden, zouden verlegen staan, wanneer zij rekenschap moesten geven van de hoop die in hen is. Zij zeggen wel dat God genadig is, dat zij op Christus bouwen, dat zij zo goed mogelijk hun best doen en niemand beledigen en daarom *hopen* dat alles eindelijk goed zal terechtkomen, ofschoon zij zich niet *zoveel op de godsdienst* laten voorstaan als sommigen, die in weerwil van hun nauwgezetheid en schijnbare vroomheid van gemoed niet beter dan anderen zijn.

Dit is een geloof, hetwelk het geweten van duizenden bevredigt terwijl zij aan de wereld gehecht zijn en de liefde tot Christus aan hun harten vreemd is. Zulke mensen hebben geen verheven denk-

beelden van de *hoop van een christen*. Een nevel van onwetendheid overdekt hen en deze verduistert hun roem en berooft hen van blijdschap.

Heere, schenk mij, door het onderwijs van Uw Geest, een lieflijk en klaar inzicht in die gezegende hoop, welke Uw volk onder alle wederwaardigheden opbeurt en hen bekwaam maakt om U te verheerlijken, zelfs in het vuur van de beproeving.

De hoop van hem, die in Jezus gelooft, vloeit voort uit de vrije, soevereine liefde van de almachtige God. Daarom wordt zij 'een goede hoop in genade' genoemd; 'goed' omdat zij ontspringt uit de fontein van goedheid, in genade, omdat zij haar oorsprong alleen in onverdiende genade heeft. Deze hoop rust op een onwankelbaar fundament, op de Godheid en de verzoening van Jezus Christus, Die door de Geest der waarheid 'onze Hoop' ge-

noemd wordt, omdat al onze hoop der zaligheid als een schat in Hem vervat is en uit Hem voortvloeit. Allen, die deze hoop bezitten, hebben Christus door het geloof in hun harten wonen; daarom zegt de apostel: “*Christus is in u, de Hoop der heerlijkheid.*” De Geest van Christus is het onderpand en het zegel van de toekomstige heerlijkheid en woont in de harten van alle gelovigen in Christus Jezus.

Maar hoe kunnen wij verzekerd zijn, dat wij die Hoop der heerlijkheid waarlijk bezitten? De apostel Johannes leert ons dit: “*Een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is.*” Derhalve is het een heilig beginsel, dat de ziel heiligt en reinigt. De mens, die hoop heeft om met Christus in heerlijkheid te zijn, kan zich niet verlustigen in de dienst van de satan of in de genoegens van de zonde; zij zijn een belediging

voor hem. In de zonde te leven en te betuigen de hoop der heerlijkheid deelachtig te zijn, is een onwedersprekelijk bewijs van huichelarij of zelfbedrog.

O, met welk een nauwlettende zorg moest de ware christen waken tegen die verderfelijke gevoelens, welke in het kleed van evangelische leerstelsels gehuld, de grensscheiding van evangelische heiligheid verbreken en het wilde zwijn van het woud binnen laten, of de heilige grond van Sion met voeten vertreden. *“Die daar zegt: ik ken Hem, en Zijn gebo - den niet bewaart, die is een leugenaar en de waarheid is in hem niet.”*

De gelovige, die van boven geleerd is, weet wel dat de zonde scheiding maakt tussen hem en zijn God. En ook belet dat de stralen van Zijn genade neder te doen dalen in de ziel. Daarom haat en verfoeit hij die oneindige boosheid. Hij verlangt altijd meer naar de nabijheid en liefde

van zijn Verlosser. Hij treurt over elke verdorvenheid van zijn natuur en elke bezoedeling, waaraan hij weet dat zijn hart schuldig is.

Wetende hoevele ontelbare afwijkingen van de Heilige Gods het oog van zijn Zaligmaker onophoudelijk in zijn dagelijkse wandel en omgang aanschouwt, doet hij met zelfvernedering het gebed van David ten hemel opstijgen: *“Reinig mij van mijn verborgen afdwalingen.”*

Hij smacht naar dat gezegende ogenblik, wanneer de zonde niet langer strijd zal voeren tegen de Geest, Die in hem woont en derhalve is de ‘Hoop der heerlijkheid’ hem een heerlijke hoop, die hem doet verlangen om ontbonden te worden en met Christus te zijn.

De hoop van de christen is ‘een levende hoop’. Zij geeft de gelovige kracht om de loopbaan te lopen, die hem voorgesteld is. Zij bemoedigt hem in zijn moei-

lijke strijd. Zij maakt hem bekwaam om met lijdzaamheid en moed het doornig pad naar Sion te bewandelen.

De hoop van de christen is ‘onsterfelijk’. Zij gaat door de vallei van de schaduw des doods en opent voor hem het eindeloos vooruitzicht van eeuwige heerlijkheid. Zij plukt reeds bij voorbaat menige schone tros druiven van Eskol en schenkt alzo een voorsmaak van de blijdschap des hemels.

De hoop van een christen *“beschaamt niet, omdat de liefde Gods in zijn hart uitgestort is door de Heilige Geest, Die hem is gegeven.”* Zij is een Goddelijk bewijs van zijn vereniging met Christus. Hij kan nu met de apostel Paulus zeggen: *“Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot zaligheid, een iegelijk die gelooft.”* Hij schaamt zich niet om Christus voor de mensen te belijden, als zijn enige hoop der heerlijkheid. Hij

kan met ootmoedig vertrouwen en hartelijke oprechtheid betuigen: *“Ik weet in Wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren.”*

De hoop van een christen is een ‘helm der zaligheid’, die ten dage van de strijd zijn hoofd bedekt, wanneer de vurige pijlen van de boze op hem gericht zijn.

Zij is ‘een anker der ziel’, dat zeker en vast is, dat de door de storm bewogen ziel behoedt, om in de oceaan van twijfelingen en wanhoop gedreven, of tegen de rotsen van vermetelheid en vertwijfeling verbrijzeld te worden.

Zij is dus voorwaar ‘een gezegende hoop’. Al wie haar bezit, is gezegend. Dit deed de apostel zo ernstig voor de gelovigen te Rome bidden: *“De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloof, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hoop, door de*

kracht des Heiligen Geestes.”

Naarstigheid en voorrecht zijn door de wijsheid Gods onafscheidelijk aan elkaar verbonden. Daarom vermaant de apostel Paulus de Hebreëen aldus: *“Want God is niet onrechtvaardig, dat Hij uw werk zou vergeten, en de arbeid der liefde, die gij aan Zijn Naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt, en nog dient. Maar wij begeren dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze, tot de volle verze-kerdheid der hoop, tot het einde toe, opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven.”*

Onderzoek wel, o mijn ziel, welke de hoop uwer roeping is. Gij zijt geroepen en wordt nog voortdurend geroepen door de uitwendige prediking des Woords. Maar hier is het punt van beslissing: Zijt gij door de inwendige, krachtige roeping des Heiligen Geestes tot

Christus gebracht? Is Christus reeds tot u gekomen?

Ten einde van deze belangrijke zaak verzekerd te zijn, hebt u te vragen, welke de aard van uw hoop is. Is het een goede hoop? Een gezegende hoop? Een hoop der onsterfelijkheid? Is het Anker van uw hoop al achter het voorhangsel? Hebt gij u met de helm der zaligmaking bedekt? Bevindt gij, dat uw hoop een levende hoop is, die uw pogingen om het eeuwige leven te beërven aanvuurt en kracht bijzet? Reinigt de hoop, die gij hebt uw gezindheden? Woont Jezus als de Hoop der heerlijkheid werkelijk in u? Bouwt gij op Hem, als op het enige Fundament der hoop? En geniet gij in de volle zekerheid van deze christelijke hoop, die vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, die vreugde, welke onuitsprekelijk en vol heerlijkheid is? Is dit uw ervaring? Verblijd u dan en verheug u, want uw lot zal

onuitsprekelijk gelukkig zijn in alle eeuwigheid.

Maar ach, hebt gij geen reden om te treuren over de geringe vorderingen, welke gij in het leven der godzaligheid gemaakt hebt, sedert de heldere stralen der genade voor het eerst op u nederdaalden?

Gij weet, gezegende Heere, dat ik behoefte heb om U meer lief te hebben, dan ik U tot nu toe heb liefgehad. Ja, ik heb behoefte aan die ontwijfelbare kenmerken van ware liefde, welke de oprecht gelovige nimmer ontbreken. Ik moest meer lust tot het gebed gevoelen, om mijn hart met meer kinderlijke eenvoudigheid voor U uit te storten; om vrijmoediger U al mijn noden bekend te maken; dieper te treuren over mijn verdorvenheid; meer te vertrouwen op het bloed van Jezus; alle neigingen tot de zonde te vrezen; ernstiger te ijveren naar

de beste gaven van geloof, hoop en liefde, nederigheid des gemoeds, heiliging des harten, afsterving van de wereld en algehele onderwerping van mijn ziel aan U. In één ogenblik kunt Gij mij al deze zegeningen schenken. Duizenden zijn er deelgenoten van geworden, zonder dat Uw volheid daardoor verminderde. Open de poorten van mijn hart, verwijd ze door Uw genade en vervul mij met Uw genade en hemelse zegeningen.

Gij wilt door Uw volk aangeropen worden, niet opdat hun behoeften U bekend worden, maar opdat zij zullen gevoelen U van node te hebben.

O, dat ik, besprengd met Uw bloed der verzoening, ten allen tijde tot U moge naderen, totdat Gij mij in de gewesten der heerlijkheid overbrengen zou, waar de hoop in het genot van Uw eeuwigdurende liefde zal opgelost worden.

*Laat, heiligen, uw loflied rijzen
Ten hemel, om uw God te prijzen;
Stemt samen met de eng' lenschaar,
Dat hart en stem zich daarbij paar.
Laat blijde hoop u niet ontbreken,
En liefde een heilig vuur ontsteken,
Dat met een onuitdoofbre gloed
Hem lof bereidt, u juichen doet.*

*Looft Hem, Die Zijne Zoon wou geven
Om zondaars eeuwig te doen leven;
Looft Hem, Die voor ons leed, o ja
Aan 't kruishout stierf op Golgotha.*

*Looft Hem, Die liefd' rijk en geduldig
U lang verdroeg, hoe dan ook schuldig;
Looft Vader, Zoon en Heil'ge Geest,
Verloste zielen, die niet vreest.
O, mocht ik Hem voortdurend loven
Op mijne reis naar 't land daarboven,
Daar vinden alle heil'gen stof
Tot eeuw'ge dank en roem en lof.*

DE LIEFDE

De ware christelijke liefde is mild en onbaatzuchtig van aard. Zij heeft allen lief, die de Heere Jezus Christus in oprechtheid liefhebben. Partijgeest beperkt zich binnen de grenzen van een sekte, maar christelijke liefde stapt over die enge grenzen heen en wil gaarne in elke ootmoedige gelovige, die door zijn daden toont dat hij de heilige leer van het Evangelie in beoefening brengt, een broeder erkennen.

Als wij onze eigen partij of de personen, die even als wij denken, bij *uitsluiting liefhebben*, dan hebben wij in hen *alleen onszelf* lief. Wij zien ons eigen beeld en bewonderen het. Maar als wij hen liefhebben, die met ons in *bijzaken*

verschillen, omdat wij de nederigheid, zachtmoedigheid, reinheid, lijdzaamheid en welwillendheid van de Verlosser in hen ontdekken, dan eerst is onze liefde recht christelijk. Dan is het *Christus*, Die wij in hen liefhebben.

Hoe weinig ontdekken wij deze milde, op zuiver christelijke gronden steunende gezindheid in een wereld van naamchristenen. Wij horen er veel over spreken, doch zien er weinig van. Zij wordt ten hoogste geprezen, maar weinig beoefend.

Het menselijk hart is van nature zelfzuchtig en bekrompen, bijgelovig en afgunstig. Het meent een vijand te zien, waar liefde de vriend welkom heet.

“Op de berg der hoogte van Israël zal Ik hem plaatsen, en hij zal takken voortbrengen en vrucht dragen, en hij zal tot een heerlijke ceder worden, dat onder hem wonen zal alle gevogelte van allerlei vleugel;

in de schaduw zijner takken zullen zij wonen.”(Ezech.17:23).

Even als deze Godsspraak op een schone wijze een beschrijving geeft van het zalig Evangelie van Christus, even zo mag dit met alle recht toegepast worden op die onderneming, welks takken zich naar alle kanten uitspreiden, de kostbare vruchten van Gods Woord dragen en aan ‘alle gevogelte van allerlei vleugel’ een verblijfplaats aanbieden, hoezeer zij dan ook in gedaante en kleur mogen verschillen.

Welk een bewonderenswaardige geschiktheid heeft de Bijbelverspreiding om alle krachten der gereformeerde belijders te verenigen, om de reeds al te lang verdeelde partijen tot elkaar te brengen, om het vinnige van de partijzucht te verzachten en om een gevoel van broederlijke liefde op te wekken bij hen, die van elkaar verschillen. En dat om de edelste

gevoelens van het hart onder zijn vele leden in beoefening te brengen en dat alles zonder enig grondbeginsel aan te randen, zonder enige streek of zelfs enig zelfstandig oordeel in het minste te belemmeren, noch de inspraak van het nauwgezetste geweten te kwetsen.

De Bijbelgenootschappen zijn daarom een zegen voor de wereld. Het voert de liefde tot opschrift. Evenals de Goddelijke Maker, Wiens Boek het verspreidt, tracht het alleen de vrede op aarde en het welbehagen jegens de mensen te bevorderen.

Een ieder spreke door het geloof in zijn hart: “Wees ijverig in goede werken.”

Niets is duidelijker dan deze waarheid, dat naarmate de christelijke liefde toeneemt, naar diezelfde mate ook onze gelukzaligheid vermeerdert. Een geest, die beperkt, eng, bevooroordeeld en door inwendige partijzucht verblind is, kan het

edele genoeg van de christelijke gemeenschap niet smaken. Zulk een geest maakt de ziel koud en doet haar bevriezen. Hij verlamt de krachten, behalve wanneer het de partij geldt. Het schuwt hen 'die ons niet volgen', hoe uitnemend zij ook mogen zijn. In onze tegenwoordige staat van onvolmaaktheid schijnen er onderscheidingen nodig te zijn, maar de ware christen weet zeer goed onderscheid te maken tussen de uitgebreide liefde van het Evangelie en de niet onder woorden te brengen vrijzinnigheid, die alle onderscheid wil wegnemen.

Het is volkomen bestaanbaar, dat wij onze eigen gemeente, aan welke wij volgens ons oordeel en de inspraak van ons geweten gehecht zijn, bij voorkeur liefhebben en tegelijk liefde gevoelen voor deze of gene andere gemeente, die het beeld van de gezegende Heere Jezus draagt.

Heere, behoed mij voor alle zelfzuchtige en liefdeloze gevoelens. Wees Gij het middelpunt van mijn genegenheden en wees Gij Zelf de grenslijn. O, Gij onbegrensde oceaan van eeuwige liefde, maak mij bekwaam om de rechterhand der gemeenschap te geven aan allen, die U in oprechtheid liefhebben en om met blijdschap enigermate een werktuig te zijn om haast te maken voor dat heerlijke tijdstip, wanneer *“Efraïm Juda niet benijden en Juda Efraïm niet benauwen zal”*, maar allen elkaar als broeders zullen liefhebben.

God is liefde. Daarom brengt de liefde hemelse gevoelens in de ziel en verspreidt zij geluk, overal waar haar invloed gevoeld wordt. Waar liefde heerst is vrede en blijdschap, welwillendheid en goedhartigheid.

Hoe duidelijk blijkt hieruit de Goddelijke oorsprong van het Evangelie van

Christus, hetwelk niets dan vrede ademt naar gerechtigheid. De aarde zou inderdaad gezegend zijn indien reine christelijke liefde in iedere boezem huisvestte en elks gedachten bestuurde.

Het tijdperk, door Jesaja zo treffend geschilderd, nadert met rasse schreden, wanneer *“men nergens leed zal doen, noch verderven op de ganse berg van Gods heiligheid.”* Maar wat wordt als de oorzaak van die zegeningen genoemd? *“De aarde zal vol zijn van de kennis des Heeren, gelijk de wateren de bodem der zee bedekken.”* Welk een prikkel moest dat niet zijn tot krachtige werkzaamheid en vurig gebed! Ieder waar gelovige moest het als een voorrecht en een plicht beschouwen, om naar zijn vermogen de geestelijke tempel te helpen opbouwen en het glorierijke tijdperk te verhaasten. Daniël heeft voorspeld: *“Velen zullen het naspeuren en de wetenschap zal vermenigvuldigd worden.”*

En tegelijk worden de vlijtige arbeiders door Zacharia aldus aangemoedigd: *“Ik zal hen sterken in de Heere, en in Zijn Naam zullen zij wandelen, spreekt de Heere.”* Zalig de dienstknechten, die gevonden zullen worden, alzo doende. Mocht een toenemend getal van getrouwe zendelingen steeds overvloedig zijn in hun werken der liefde, totdat allen de Heere zullen kennen, van de kleinste af tot de grootste toe, totdat het oordeel zich daarheen wentele als de wateren en de gerechtigheid als een sterke beek.

De hemel is de plaats waar de liefde ongestoord en onvermengd gesmaakt wordt. In die gezegende gewesten woont noch hoogmoed, noch afgunst, noch tweedracht. In de wereld der geesten wordt God bovenal bemind, gevreesd en gehoorzaamd. Iedere zalige geest heeft zijn metgezel lief en allen zijn door één familieband der liefde aan elkaar

verbonden in Christus.

Gelukkige toestand! Heere, vorm mijn ziel naar Uw volmaakt heilig beeld. Laat mij diep doordrongen worden van Uw Geest en dagelijks voorbereid worden voor die gewesten, waar alles overeenstemming, vrede, reinheid en vreugde is.

Het Woord der waarheid leert ons duidelijk, dat denkbeelden hoe juist, vormen hoe uitnemend, geloof hoe rechtzinnig, verordeningen hoe Schriftuurlijk, goede werken hoe overvloedig en offers hoe kostbaar ook, in het oog van God niets waardig zijn, indien het hart niet met oprechte liefde vervuld is.

Liefde is de eigenlijke kern der ware godsdienst. Zij is het rad, dat alles in beweging brengt. Het dierbaar geloof verenigt de zondaar met de Zaligmaker; terwijl liefde, de vrucht des geloofs in de ziel gewerkt door de kracht van de Heilige Geest, levenskracht schenkt aan het nieu-

we schepsel en het bekwaam maakt om alleen tot eer van God te leven en werkzaam te zijn.

Het is duidelijk, dat zonder liefde alle betoning van godsvrucht slechts huichelarij is. Ons wezenlijk karakter wordt door Hem, Die het hart aanziet, niet beoordeeld naar hetgeen wij weten of zeggen, maar naar hetgeen wij doen en naar het inwendig werkend beginsel van het gemoed.

Al ware het, dat wij de talen der mensen en der engelen spraken; al wisten wij al de verborgenheden en al de wetenschap; al ware het, dat wij al onze goederen uitdeelden tot onderhoud der armen, en al ware het, dat wij onze lichamen overgaven om verbrand te worden, wij zouden met dit alles slechts een klinkend metaal of luidende schel zijn. Wij kunnen met de meeste nauwgezetheid de kerk bezoeken, zonder dat ons hart er het

minste deel aan heeft. Wij kunnen de spreker bewonderen, zonder het Woord lief te hebben. We kunnen een uiterlijke houding van vroomheid aannemen, terwijl wij van alle vroom gevoel ontbloot zijn.

O, hoe noodzakelijk is het onderzoek naar de inwendige toestand van het hart! Ware godsvrucht is zo algemeen niet als men wel denkt. *“De poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die dezelve vinden.”* Gehechtheid aan uitwendige vormen en een voorgeven iets te zijn, zijn twee machtige en met goed gevolg werkzame dienaren van de satan.

De zielenvijand bekommert er zich weinig over of de mensen langs de weg der goddeloosheid of langs die van valse schijn van godsvrucht verloren gaan. De laatste, meer in aanzien zijnde, wordt in het algemeen het meest betreden. Grove

ondeugden verontrusten het geweten, terwijl het kleed van fatsoenlijkheid, waarmee de gewone wandel bedekt is, het gemoed bevredigt en maakt dat de misleide zondaar zich meer op zijn gemak voelt bij het bedrijven van zijn zonden.

Gezegende Heere, verlos mij van de verleidingen van de satan en de arglistigheden van mijn eigen hart. Leer mij mijzelf kennen. Bewaar mij voor zelfbedrog, eigenliefde en ijdele eer. Maak mij ootmoedig, oprecht en eenvoudig. Vervul mij met liefde en maak mij bereid tot Uw dienst en verheerlijking.

De liefde is het onderscheidende kenmerk van het volk van God. De ziel, die door de Geest der Waarheid verlicht geworden is tot zaligheid, moet als een natuurlijk gevolg God liefhebben.

Er bestaat een kennis, die door lezen, horen en opmerken verkregen kan wor-

den. De godsdienst kan als een wetenschap geleerd worden. Haar leerstelsels kunnen met alle nauwkeurigheid en stelselmatige juistheid gerangschikt en haar voorschriften als lessen der zuiverste zedenkunde bewonderd worden. Doch zulk een wetenschap, die alleen door de oefening der verstandelijke vermogens verkregen wordt, laat de ziel in haar natuurlijke toestand van hoogmoed, aardsgezindheid en zelfgenoegzaamheid. 'Zulk een kennis maakt opgeblazen, terwijl de liefde sticht.'

Iedere ontwaakte ziel moet gevoelen, dat de liefde Gods het in hem werkende beginsel en de verheerlijking van God zijn bestendig doel is. O, mocht ik die zegeningen meer en meer ondervinden.

Niets kan de liefde tot de wereld in het hart uitroeien, dan deze vurige en verheven liefde tot God als het hoogste goed, door de kracht van de Heilige Geest in de

ziel geplant. God is liefde. Als Hij de pijlen der overtuiging afschiet en ze in het geweten van de zondaar doet doordringen, doopt Hij ze genadig in het bloed van Jezus, opdat Hij zowel wonden als genezen moge. Alzo geeft de Heilige Geest, door het overtuigen van zonde en het openbaren van de Zaligmaker, aan de boetvaardige en verbrokene van hart, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest.

Hoe heerlijk zijn de werkingen der genade. Geen zonde zo groot, dat daardoor de ziel, die door de Heere tot een toonbeeld van Zijn vrijmachtige genade gemaakt is, buiten de zaligheid gehouden wordt. Eer zouden de duistere nevelen, die in de nacht de gezichtseinder bedekken, de zon beletten op te gaan. *“Uit genade zijt gij zalig geworden.”* – *“Door de genade van God ben ik, dat ik ben,”* is de taal van de apostel Paulus, die zichzelf de

grootste der zondaren noemt en wiens lust het is de onnaspeurlijke rijkdom der verlossende liefde te verheerlijken.

God is liefde. Daarom komt alle heiligheid van Hem. Hij moet het hart eerst Zelf tot Zich trekken door de machtige aantrekkingskracht van Zijn eigen eeuwige liefde, anders zal het altoos zo hard blijven als diamant en zo boos als de hel. *“Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid”*, ziedaar de lieflijke tonen der genade aan een geslacht van onwillige kinderen.

De Geest Gods alleen kan het hart met liefde vervullen. De apostelen kennen aan de liefde de eerste plaats toe onder de vruchten des Geestes; want als deze hemelse genadegave ons ontbreekt, zullen alle andere beminnelijke hoedanigheden ons niet baten.

Hoe gewichtig is dus het zelfonder-

zoek aangaande een onderwerp, dat ons tegenwoordig en eeuwig heil in zich sluit.

Ben ik een kind van God, dan zal ik Hem boven alles liefhebben. Het is onmogelijk tot de huisgenoten van God te behoren en God niet lief te hebben. Want *“een iegelijk, die liefheeft, is uit God geboren en kent God. Die niet liefheeft, die heeft God niet gekend, want God is liefde.”*

O, mijn ziel, bedenk wat gij aan uw grote Schepper verschuldigd zijt. Ik ben mijn bestaan aan God verschuldigd, mijn dagelijks onderhoud en alles wat ik elk ogenblik ontvang. Van Hem ontvang ik alle zegeningen, gezondheid, vrienden en huiselijke genoegens. Aan Hem behoor ik zelf toe en al mijn krachten, ja, al wat ik ben en wat ik heb. Niet alleen heeft Hij mij geschapen, maar, o wondere liefde, Hij nam mijn natuur aan en stierf, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat ik door het bloed Zijner verzoe-

ning verlost zou worden van de zonde en van de toekomstige toorn.

Ben ik een kind van God, dan zal ik al Zijn kinderen liefhebben. Ben ik een huisgenoot van God, dan zal ik al de leden van het huisgezin liefhebben. De apostel Johannes verklaart, dat dit een duidelijke blijk van de bekering is: *“Wij weten, dat wij overgegaan zijn uit de dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben. Want een ieder, die liefheeft Denge, Die geboren heeft, die heeft ook lief denge, die uit Hem geboren is.”*

De christelijke liefde gaat alzo verder dan de huisdrempel, verder dan sekte en natie. Zij omvat allen, die de Zaligmaker liefhebben, hetzij zij in de verzengde luchtstreek of aan de polen wonen.

Ben ik een kind van God, dan zal ik de geboden van God liefhebben. Het geloof in Hem zal mijn levensregel zijn, daar Christus en Die gekruist, de enige grond

van mijn hoop is. Ik ben vrolijker in de weg Zijner getuigenissen, dan over alle rijkdom, want het laatste kan alleen aan mijn vleeselijke natuur voldoening geven, terwijl het eerste mijn onsterfelijke ziel bevredigt.

Ben ik een kind van God, dan zal ik het beeld van God dragen. De huisgenoten van God hebben een familietrek. Alle kinderen gelijken naar hun hemelse Vader. Zij hebben de zin van Christus en zijn *“vernieuwd tot kennis naar het evenbeeld Desgenen, Die hen geschapen heeft.”* – *“Indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel, maar zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe.”*

Ik zou een uitgebreide kennis der Goddelijke waarheid en een gemakkelijke van voordracht kunnen bezitten die, gepaard met een natuurlijke warmte en gevoel voor de nederige, eenvoudige

christen, een indrukwekkende vertoning zou maken, maar wat zal geleerdheid baten als zij ontbloot is van ootmoed, of vurige welsprekendheid als daaraan de liefde ontbreekt?

Laat mij dan op de meest ernstige wijze de genadegaven van de Geest – liefde, ootmoed en reinheid des harten. Door Zijn heiligmaking zal ik de Heere Jezus gelijkvormig worden, Wiens gehele karakter van deze heilige eigenschappen doordrongen was en Wiens liefderijk bevel luidt: *“Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen.”* (Matth. 11:29.)

Heilige Jezus, laat het U behagen de begeerten van mijn hart te heiligen. Dit is Uw wil, mijn heiligmaking. Dat dit ook mijn wil zij. O, strek Uw gezegende hand uit, raak mijn melaatse ziel aan, ja, spreek alleenlijk één woord en Uw knecht zal

genezen worden. Laat mij nimmer, zelfs geen ogenblik, twijfelen aan Uw bereidwilligheid om zalig te maken, ofschoon ik de grootste der zondaren ben. Mijn doemvonnis is geheel billijk.

Uw genade is echter oneindig. Was dat niet zo, dan zou ik wezenlijk wel mogen wanhopen. Maar hoe kan ik moedeloos worden, daar zij oneindig is? O, welk een woord: *oneindig!* Er is geen schuld zo diep, waaruit de oneindige genade mij niet kan opbeuren. Er is geen heerlijkheid zo hoog, waartoe de oneindige liefde mij niet kan opheffen.

Verheug u dan, o mijn ziel! En wees met dankbaarheid vervuld. Jezus is uw algoeuzame Zaligmaker. Geloof in Hem! Vertrouw op Hem! Kom tot Hem, heb Hem lief en gij zult verlost worden tot een tijdelijke en eeuwigdurende zaligheid.

*Welzalig, die de Heer' bemint,
En steunt op 't Godd'lijk Woord,
Daar hij een vreugd' en vrede vindt,
Door onheil niet gestoord.*

*Gelovig ziet hij naar omhoog
En smaakt reeds Gods genâ.
't Verborgene voor 't vlees'lijk oog
Slaat hij aanbiddend gâ.*

DE BELOOFDE DOMINEE

Er was ruim honderd jaar geleden
in zeker dorp een predikant,
die preekte over deugd en zeden
en over 's mensen adelstand.
“Gij sterveling, gevoel uw waarde!”
Zo sprak hij, als hij 't Woord verklaarde,
zijn hoorders ied're keer weer toe.
Hij drong ze tot een zedig leven,
tot reinheid in hun doen en streven,
en werd dat preken nimmer moe.

Een dwalend man mocht hij wel heten,
een blinde, die de blinde leidt.
Gods recht, daar wou hij niet van we-
ten,
noch van Zijn hoge heiligheid.
Hij sprak slechts van de God der liefde,
maar dat ons boos bestaan Hem griefde,

doemschuldig voor Zijn stoel deed staan
en dat Zijn Naam is: Grimmig Wreker,
daar wilde deze zedenpreker,
zo vroom in eigen oog, niet aan.

Hij rukte 't heilig Woord des Heeren
met zijn onheil'ge hand uiteen.
De Bijbel te bekritisieren
was 't werk, dat hem het liefste scheen.
Een klein deel der gemeenteleden
was met die preekmanier tevreden,
maar 't merendeel wou daar niet aan.
Men deed hem dat terdege voelen,
en liet de banken en de stoelen
bij elke preekbeurt ledig staan.

Het volk, dat God had leren kennen,
wyl Hij hen 't eerst had liefgehad,
kon aan zo'n prediking niet wennen.
Maar o, hoe hinderde hen dat!
Men zocht elkander nu te sterken,
door over Gods genadewerken

te spreken in besloten kring.
Men ging Gods wonderen verhalen
en als de Heere af wou dalen
dan viel er vaak een zegening.

Men was gewoon bijeen te komen
ten huize van gezusters Kool.
Ook zij behoorden tot de vromen,
discipelen van Jezus' school.
Al wie de Heiland leerde minnen
bezocht het huis der twee vriendinnen,
dat grensde aan de pastorie.
En meer dan in des doom'nees woning,
ontmoette men de dierb're Koning
in 't huis van Martha en Marie.

Teun Brander, één der vele vrienden,
de meest geachte in hun kring,
die kon men daar geregeld vinden.
Hij leidde de vergadering.
Schoon arm aan aardse goed en have,
bezat hij d' onwaardeerb're gave,

geschonken door de Heilige Geest,
om 't Woord toepassend te verklaren
en meen'ge ziel in haar bezwaren,
was hij tot raad en troost geweest.

Ook hij wou eens naar God niet vragen,
bewandelde het zondepad.
Tot, naar Zijn eeuwig welbehagen,
de Heer' hem stilgehouden had.
Toen sloeg voor hem het uur der minne,
toen liet hij zich door God verwinnen.
De Heiland werd zijn één en al.
Zo is sindsdien zijn zielespijze
voor aller oren Hem te prijzen,
Die was en is en wezen zal!

En is hij bezig te verhalen
van 't heil, dat hem te beurte viel,
tracht hij Gods wond'ren af te malen,
dan juicht en jubelt gans zijn ziel.
Dan ziet men vaak betraande ogen,
dan wordt der vrienden hart bewogen.

Dan is het samenzijn zo zoet.
En keert men 's avonds huiswaarts henen,
dan lucht zich 't hart van meer dan enen
in de erkent'nis: "God is goed!"

Terwijl in 't kerkgebouw daarneven,
voor een bedroevend kleine schaar,
de doom'nee sprak van "zedig" leven,
kwam ook 't gezelschap bij elkaar.
Dat deed men nu al zoveel jaren,
zich voegend bij Godvruchte scharen,
dat 't altijd wel zo blijven zou.
Maar zie, op eenmaal kwam de tijding,
tot meer of mind're zielsverblijding:
Die tijd zal komen en komt gauw!

De dominee – hij was op jaren –
had 's zondags van de stoel gezegd,
dat wegens ouderdomsbezwaren
zijn ambt moest worden neergelegd.
En dat dus binnen enk'le weken
naar nieuwe kracht moest uitgekeken.

Zo 't kon een jonge predikant,
en dominee, die stond te scheiden,
zou aan die zaak zijn aandacht wijden,
bood helpend graag de broederhand.

En toen 't gezelschap, saâmvergaderd
't besluit van dominee verstond,
vroeg elk: Is soms de tijd genaderd
dat aan de druk een einde komt?
En zouden wij straks mogen danken
dat zuiv're Evangelieklanken
in 't Godshuis weer worden gehoord?
Die vraag deed ieder aan zichzelf,
maar niemand kon het antwoord del-
ven,
zo 't van God Zelf niet werd gehoord.

De vrienden deden méér dan spreken,
zij baden er ook daag'lijks om.
Het werd een worst'len en een smeken,
dat tot de troon des Heeren klom.
Niet één liet af de Heer' te vragen

of 't Zijn ontferming mocht behagen
een man te geven naar Zijn hart.
Een dienstknecht door God Zelf gezonden,
die balsem gieten in de wonden
en troosten kon in zielensmart.

Van al de vrienden was Teun Brander
het meest met deze zaak begaan.
Gedurig liep hij, als geen ander,
gelijk een waterstroom God aan.
Op zeek're avond neergezeten,
zijn ogen waren rood gekreten,
zocht hij zijn steun in 't heilig Blad.
Hij opende het Woord des Heeren,
dat op zijn weg reeds vele keren
hem licht en troost gegeven had.

Daar zat hij over 't Boek gebogen,
en las hij in de profetieën
de heilsbelofte Gods: "Uw ogen
die zullen uwe leraar zien".

En God bevestigde die woorden
meteen, als met onzichtb're koorden,
aan 't hart van dit Zijn dierbaar kind.
Daar zonk de vrome in de laagte
“O God, wat dank ik U met graagte
voor 't geen ik heden ondervind!”

Nu kon Teun 't in zijn huis niet houden,
al neeg de avond reeds tot nacht.
Zijn vrienden moets hij 't gaan ver-
tellen!

De boodschap ook aan hen gebracht!
Hij klopte aan bij zijn vriendinnen,
daar kwam hij opgewonden binnen.
In 't eerst sloeg hen de schrik om 't lijf.
Maar toen hij alles hen vertelde,
van 't geen God aan Zijn kerk voorspel-
de,
toen werd het enkel vreugdbedrijf.

En toen de kring van die God dienden
de and're dag het nieuws vernam,

was er niet één van al die vrienden,
die niet naar Branders woning kwam
om uit zijn eigen mond te horen
welk heil het dorpje was beschoren,
naar 't geen de Heere had voorzegd.
Nu werd het uitzien, hopen, wachten,
op de door God hun toegedachte,
op de door Hem beloofde knecht.

De kerkenraad ging dra uit horen;
men vormde spoedig reeds een tal
en doom'nee Knap werd uitverkoren,
een man, Godvruchtig bovenal.
En hij – ik breng dit eerst in 't midden –
was schrijver van “Het eenzaam bid-
den”
het boekje kent gij, naar ik gis
en dat de keus op hem mocht vallen,
“dat komt”, zei Teun en met hem allen,
“omdat de Heere met ons is.”
Ja, broeder Brander ging nog verder,
hij sprak: “O, twijfel er niet aan,

'k weet: doom'nee Knap wordt onze herder.

Des Heeren Woord zal toch bestaan?
Wat Hij belooft, kan Hij niet breken.
Gij zult het zien, na enk'le weken
woont Knap hier in de pastorie.”
En daar elkeen Teun Brander achtte,
was men gerust in het verwachten
van d' uitslag dezer profetie.

Maar anders waren 's Heeren wegen
dan onze vriend het had voorspeld.
Wat viel de tijding bitter tegen,
door Knap de kerkenraad gemeld!
Toch schokte 't geenszins Teuns vertrou-
wen,
want God zal zeker Zijn Woord hou-
den,
Hij geeft een ander in zijn plaats.
Heeft Knap bedankt, welnu, wat vreze,
de Heer' zal de Getrouwe wezen,
ons zendende de man Zijns raads.

Daarna beriep de raad der kerke
een nog zeer jeugdig proponent,
die, naar men heel goed kon bemerken,
bij iedereen was onbekend.
En deze was bereid te komen,
't beroep werd door hem aangenomen.
De datum van zijn komst gezegd.
En in 't geloof aan Branders woorden,
werd 't vrome volk met liefdekoorden
aan d' onbekende vastgehecht.

De doom'nee kwam – en al de vromen,
wat in geen jaren was geschied –
zag men nu naar het Godshuis komen
en stemde mede in het lied.
Toen hoorden zij de intreerede;
maar ach, een preek van deugd en ze-
den,
gelijk de voor'ge, hield ook hij.
Ook hij verachtte 't Woord des Heeren,
dat God de zondaar moest bekeren
was voor hem niets dan zotternij.

De kerk ging uit. Teun Brander hoorde,
hoe in 't voorbijgaan werd gevraagd
of hem de preek nogal bekoorde.
Maar o, wat had ze hem mishraagd!
Mismoedig ging hij huiswaarts henen.
Daar deed hij niets dan zuchten, wenen.
Hij was zijn God, zijn Vader kwijt.
Hij schaamde zich voor al zijn vrin-
den,
en niemand van de Godgezinden
ontnam hem zijn mistroostigheid.

Totdat de Heere op zijn smeken
hem ophief uit zijn zielenleed
en in zijn binnenste wou spreken:
“Wat Ik doe, heden gij niet weet!”
Toen keerde d' oude blijdschap weder,
en zat hij bij zijn vrienden neder,
des zondags, zoals steeds voorheen.
En als hij 't dankgebed moest uiten,
dan droeg hij altijd, vóór 't besluiten,
de leraar op in zijn gebeên.

Zo waren twee jaar heen gevloeden
en niets veranderd naar het scheen.
De preekheer gaf in plaats van broden
aan zijn gemeente enkel steen.
Ja, zelfs dorst hij de Dag des Heeren
door kaart- en dobbelspel t' onteren,
verachtende het hoog gebod.
En zag hij Brander of zijn vrinden,
dan wist hij steeds een woord te vinden
tot uiting van zijn drieste spot.

Dat in de woning naast de zijne
de kring der vromen samenkwam,
door hem betiteld als de "fijnen",
't was iets waaraan hij aanstoot nam.
Dát kon de dominee niet dulden.
Hij meende, dat zij zich slechts hulden
voor and'ren in een vroom gewaad
en dat zij huichelaars van binnen,
slechts kwaad en laster konden spinnen.
En hij was 't voorwerp van hun haat.

Vervuld met deze wangedachten
liep hij eens op zeeke dag
zijn tuin in; toen hij d' onverwachte
verschijning van zijn buurvrouw zag.
Hij in zijn tuin, zij in de haren,
was 't mogelijk zonder veel bezwaren
een woord te wisselen, overluid.
“Wel, Martha”, sprak hij, “zeg, wat voe-
ren
op zondagavond al die boeren
toch in je achterkamer uit?”

De schrand're Martha, niet verlegen,
ze diende daad'lijk van bescheid:
“Daar zingen ze van 's Heeren wegen,
daar zingen zij in Hem verblijd!”
Maar doom'nee wil dit niet geloven,
't ontbreekt hem aan het licht van Boven,
hij noemde het uitzinnigheid.
En zonder iets ervan te zeggen,
was hij in stilt' aan 't overleggen:
Hoe krijg ik daarvan zekerheid?

Gezelschapsavond dan gekomen.
De eerste zondag na 't gesprek,
heeft hij opeens 't besluit genomen,
hij gaat straks schuiflend door het hek.
Betreedt het erf van zijn burinnen,
en merkt: het volkje is weer binnen.
Ha! dacht hij, 'k zal ze goed bespiên!
Hij komt tot in het klein portaaltje.
'k Hoor, meent hij, zeker een ver-
haaltje,
een praatje over mij misschien!

Hij legt voorzichtig 't oor te luist'ren,
heel dicht tegen het sleutelgat.
Daar hoort hij iemand zachtjes fluist'ren.
Zó zacht, of hij geen hoorders had.
Maar spoedig hoort hij luider spreken,
eer een kwartiertje is verstreken
mist hij geen enkel woordje meer.
't Is Brander, als aan d' aard ontheven,
en door de Geest van God gedreven,
zich in gebed wendt tot de Heer'!

Hij legt zijn ganse hart, zijn wensen
voor 't aangezicht des Heeren bloot.
Hij bidt voor onbekeerde mensen
en ook voor een gemeente in nood.
Hij pleit op Gods beloft' en eden,
hij maant de Heer' vol eerbied mede
op de belofte hèm gedaan.
Hij vraagt in vast geloofsvertrouwen:
“Wilt U de leraar staande houden,
zo 't in Uw raad slechts kan bestaan.”

De doom'nee staat als vastgeklonken.
Is dat zijn vijand, die daar spreekt?
Nu wordt hem 't grote heil geschonken,
zijn trotse hart wordt zacht en week.
Komt 't “Amen” over Branders lippen,
een kreet moet doom'nees mond ont-
glippen.
De deur gaat open; hij valt neer.
“O, Brander, God heeft overwonnen!
Waar berg ik mij? Wat nu begonnen?
Voor mij is geen genade meer!”

Wie kan d' ontsteltenis beschrijven,
die heerste in de vriendenkring?
God wou de leraar hierheen drijven
en maken hem tot boeteling.
En toen de schrik wat was geweken,
ging Brander met de doom'nee spre-
ken
en bracht hem even later thuis.
En schoon de predikheer slechts schrei-
de,
het eng'lenheir mocht zich verblijden,
om winste voor het Vaderhuis.

Nu richtte Brander alle dagen
zijn schreden naar de dominee.
Hij was getuige van zijn klagen,
zijn roepen: "Wee, mijn ziel, o, wee!"
En toen de klok die zondagmorgen
de schare noodde, zat vol zorgen,
vol angst de dominee terneer.
"Gij, Brander!" sprak hij, "gij moet pre-
ken,

want ik voel alles mij ontbreken.
De kansel is voor mij niet meer!”

“Is ’t zo gesteld?” sprak Brander weder,
“dan zijt gij juist geroepen, man!
God zendt Zijn Geest op hem slechts
neder,
die uit zichzelf niet preken kan.”
Toen is de doom’nee opgetreden
en heeft hartgrondig schuld beleden
voor al zijn hoorders en voor God.
Van toen af werd het hem gegeven
te prediken vol Geest en leven,
gebonden aan Gods hoog gebod.

Van toen af zag men ’t volk des Heeren
op elke rustdag kerkwaarts gaan.
Waar ’s Heeren dienstknecht hen mocht
leren
en spreken van Gods wonderdaân.
En als ná kerktijd dan de vromen
weer bij elkander mochten komen,

niet zelden met de predikant,
dan prees men 's Heeren grote Name,
die Branders hoop niet wou beschamen,
maar Zijn gelofte deed gestand.

Dan stortte doom'nee stille tranen
om 't wonder aan zijn ziel geschied.
“God bracht mij”, sprak hij, “op Zijn
banen,
want ik vroeg naar de Heere niet!”
En vaak moets Brander 't weer verhalen,
dat Gods beloften nimmer falen,
dat Hij getrouw is aan Zijn Woord.
En spreekt hij daarvan ter vergaad'ring
dan brengt hij uit zijn zielservaring
de ene schat na de and're voort.

Zo zullen Gods beloftenissen,
die Hij aan Zijne kind'ren doet,
toch nimmer hun vervulling missen,
al stijgt de nood, al daalt de moed.
Wie Hij verordend heeft tevoren,

doet Hij Zijn roepstem zeker horen
en brengt ze voor Hem in de schuld.
Hij zal ze eenmaal zalig maken,
en dan een zielsgeluk doen smaken,
dat d' eeuwigheid geheel vervult!